

Kinnitatud SA Hiiumaa Muuseumid nõukogu
koosolekul nr 75 (20.06.2025)
protokollilise otsusega nr 5.1.

SA Hiiumaa Muuseumid arengukava 2025-2030

Missioon: Meie ülesanne on hoida ja tutvustada Hiiumaa kultuuri ja ajalugu, kogudes ja säilitades selle vaimset ja ainelist pärandit ning jagades seda publikatsioonide, näituste, sündmuste, koolituste ja haridusprogrammide kaudu.

Visioon: Soovime olla jätkusuutlik ja keskkonnateadlik muuseum, mis pakub põnevaid külastuskohti üle Hiiumaa, kus meie külastajad lahkuvad targema ja rahulolevana. Meie kogud on korrastatud ja kergesti kättesaadavad ning meie publitseeritu on paeluv. Teeme koostööd Hiiumaa elu edendamiseks ja tutvustamiseks nii Eestis kui ka välismaal. Osa meie tegevusest on suunatud turismi arendamisele, et tuua Hiiumaale rohkem külastajaid ja tutvustada saare unikaalset kultuuri ja ajalugu nii merel kui maal.

Üldiseloомutus:

Sihtasutus Hiiumaa Muuseumid on Hiiumaa keskne mäluasutus, mis säilitab, uurib ja tutvustab saare vaimset ja ainelist pärandit. Muuseum loodi 1967. aastal Hiiumaa Koduloomuuseumina, mille eestvedajaks oli õpetaja Volli Mäeumbaed.

Sihtasutus Hiiumaa Muuseumid koosneb peamuuseumist ja neljast filiaalist üle saare, millest igaühel on oma unikaalne lugu ja ekspositsioonid. Peahooneks on Kärddlas asuv Pikk Maja, kus asuvad Sihtasutuse tööruumid. Filiaalideks on Mihkli talumuuseum, Kasari muuseumimaja, Rudolf Tobiase majamuuseum ja Kroogi talu.

Sihtasutus Hiiumaa Muuseumid on ainus riigi osalusega muuseum Hiiumaal ning see on vanim toimiv muuseum saarel. Muuseumide mõistes on tegemist saare keskse asutusega, mis nõustab oma oskusteabega ka teisi Hiiumaal asuvaid muuseume. Sihtasutus Hiiumaa Muuseumid on Eesti Muuseumide Liidu liige, meie töötajad kuuluvad Eesti Muuseumiühingusse ja võtavad osa ICOM Eesti tööst. Kohalikul tasandil on meie töötajad tihedalt seotud Hiiumaa Muinsuskaitse Seltsi tegevuste, Hiiumaa Pillisõprade Seltsi, Hiiumaa Militaarajalooseltsi ja Kärdla kudumisklubi tegevusega ja kohaliku omavalitsuse allasutuse Sõru Muuseumiga. Sihtasutus Hiiumaa Muuseumid on MTÜ Hiidlaste Koostöökogu, MTÜ Hiiukala ja Hiiumaa Turismiklastri liige ning me panustame aktiivselt nende tegevusse.

Pikk Maja Kärdlas - multifunktsionaalne näituste, haridusprogrammide, kontsertide ja ürituste korraldamise koht. Siin asuvad ka hoidla, muuseumi meene- ja raamatupood ning meie töötajate tööruumid.

Mihkli talumuuseum Malvaste külas - suurepärane näide piirkonnale omasest ja terviklikult säilinud maa-arhitektuurist. Muuseumis saab tutvuda traditsiooniliste talutööde ja eluviisidega, samuti on seal avatud erinevad töötoad ja üritused, kus külastajad saavad ise käed külge panna.

Kassari muuseumimaja Kassari külas - paikneb ajaloolises Kassari mõisa paekivist valitsejamajas, kus asuvad näituseruumid, raamatu- ja meenepood ning hoiuruumid muuseumi esindamiseks. Majas on püsiekspositsioon "Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa" ja kappide avar hoidla. Kassari muuseumimaja on olnud Hiiumaa Muuseumi sünnipaik ja häll ning pikki aastaid muuseumi kontori- ja hoidlaruumide asupaigaks.

Rudolf Tobiase majamuuseum Selja külas (Hiiu mnt 33) - muuseum on pühendatud Eesti klassikalise muusika rajajale Rudolf Tobiasele, kes sündis selles majas 29. mail 1873. Maja, mis ehitati 19. sajandi esimesel poolel, on üks väheseid sedalaadi säilinud hooneid Eestis.

Muuseumis on püsiekspositsioon, mis kajastab Rudolf Tobiase elu ja loomingut Eestis, Peterburis ja Berliinis. Väljapanekul näeb 19. ja 20. sajandist pärit mööblit ja muusikainstrumente, mis olid Tobiase loomingule omased. Muuseumi õuel asuvad ait, kuur-kelder, Hiiumaale omane tuuleveski ning tüüpiline kaev. Muuseum pakub külastajatele võimalust süveneda Tobiase elu ja loomingusse, nautides samal ajal inspireerivat vaadet linnurohkele Käina lahele. Tobiase õu on suurepärane koht väliürituste pidamiseks, pakkudes mõnusat piknikupaika.

Kroogi talu Valgu külas - Kroogi talu lugu hõlmab meremehe kodu 1930. aastatel, pere lagunemist sõja ajal, küüditamist ja sellele järgnenud nõukogudeaegset elu, mis on seisma jäänud 1980. aastate lõpul. Talu on avatud külastajatele vaid mõned korrad aastas, pakkudes võimalust tutvuda selle unikaalse ajalooga juhendatud majatuuride või erisündmuste kaudu.

SA Hiiumaa Muuseumid SWOT analüüs

Tugevused

- Kompetentsed töötajad
- Praktiliste tegevuste oskused
- Hea maine kohalikus kogukonnas
- Mitmekesine kogu, mis on MuS-is kättesaadav
- Koostöö väärtustamine ja suur ring koostööpartnereid Hiiumaal, hea info liikumine
- Kokkuhoidev kollektiiv

Nõrkused

- Spetsialiseerumine on vähese tööjõu tõttu suhteliselt napp

Ei jätku ressursi kõigi filiaalide arendamiseks

SA Hiiumaa Muuseumid

Vabrikuväljak 8, 92411 Kärkla, Hiiu maakond

Reg nr 90012892

Telefon +372 463 2091 e-mail: info@hiiumaamuuseum.ee <https://hiiumaamuuseum.ee>

- Muuseumikogu halvad hoiutingimused.
- Selge fookus, millist sihtrühma püüda, on läbi mõtestamata
- Enamalt jaolt ei ole ligipääsetav (ja teenused tarbitavad) erivajadusega külastajale
- Pole ühtegi filiaali, mis oleks lõpuni väljaarendatud
- Töötajate aktiivsus täiendkoolitustel osalemisel vajab tõstmist
- Külastatavuse tugev sõltuvus turismist, mis tingib terava hooajalisuse nii tööjõu vajaduse kui ka ülesannete jaotumisel aasta lõikes
- Taristu on filiaalides ebaühtlase tasemega ja enamasti ajast maha jäänud
- Rohkem ülesandeid kui tööjõudu, st krooniline ajapuudus
- Koostöö väljaspool Hiiumaad asuvate muuseumitega on pealiskaudne ja pigem keeruline hoida

Võimalused

- Filiaalid ei ole täielikult välja arendatud ja pakuvad selle läbi võimalusi uuteks arendusteks ja teenusteks
- Pole puudust hetkel haaramata sihtrühmadest
- Süvendada koostööd teiste Hiiumaal tegutsevate muuseumitega ja organisatsioonidega väljaspool Hiiumaad
- Arendada edasi juba käimasolevaid projekte – vaimne pärand, sündmuste sarjad,
- Parema ligipääsetavuse abil jõuda täiendavate sihtrühmadeni
- Hiiumaa teema-aastate veelgi parem kasutamine oma tegevuse turundamiseks

Ohud

- Asutuse toimimine sõltub suures osas võtmetöötajate panusest, kelle puudumise või lahkumise mõju organisatsiooni toimimisele on suur
- Rahalised riskid - riigi poolt eraldatava tegevustoetuse kiire ja ootamatu vähenemine või siseturisti ostujõu drastiline vähenemine
- Suur sõltuvus turismi poolt kujundatavast hoiakust Hiiumaa suhtes ja turismihooaja edukusest
- Hiiumaa täiendav küllastumine väikeste teemamuuseumitega
- Rahvusvaheline julgeolek ja Eesti positsioon ohukaardil

Vt lisa 1 – väljakutsed filiaalide lõikes

STRATEEGILISED EESMÄRGID PERIOODIKS 2025–2030

1. Professionaalselt säilitatud ja huvilistele kättesaadav muuseumikogu

- 1.1. Nõuetele vastavate keskkonnatingimustega hoidla ehitamine
- 1.2. Abikogu süstematiseerimine ja läbitöötamine
- 1.3. Koostöö süvendamine valla- ja eramuuseumidega kogusid puudutavates küsimuses
- 1.4. Vaimse kultuuripärandi säilitamise eesmärgil kasutuskogu loomine
- 1.5. Hiiumaa rahvariidekooli käivitamine
- 1.6. Digiteerimisvõimekuse säilitamine ja koostöö teiste Hiiumaa muuseumidega Hiiu-
maa kultuuripärandi digiteerimiseks

2. Ligipääsetav ja kasutajasõbralik külastuskeskkond

- 2.1. Ligipääsetavuse
- 2.2. Muuseumi külastajateekonna parendamine
- 2.3. Koostöö erinevate organisatsioonidega Hiiumaa kui turismisihtkoha tutvustamiseks
turismiteekonna arendamiseks
- 2.4. Muuseumi digitaalse nähtavuse suurendamine

3. Muuseumi majanduslik, keskkondlik ja sotsiaalne jätkusuutlikkus

- 3.1. Muuseumi filiaalide eesmärkide ja toimimispõhimõtete taasmõtestamine
- 3.2. Tuluallikate mitmekesistamine
- 3.3. Koostöövõimaluste otsimine teiste asutuste ja organisatsioonidega, et jagada res-
surssi
- 3.4. Kohalike ajaloo huvilistega koostöö süvendamine ning kirjastustegevuse elavdamine

3.5. Haridusprogrammide arendamine, et tagada kooskõla õppekavade ja osalejate huvide ning vajadustega

4. Töökeskkonna ja töötasuga rahulolevad töötajad ning nutikalt arenev organisatsioon

4.1. Professionaalset arengut toetava organisatsioonikultuuri edendamine

VÕTMEINDIKAATORID:

SISU:

- aastaks 2030 on kõigis filiaalides kokku vähemalt 20 000 külastust aastas ning Tahkuna tuletornis vähemalt 15 000 külastust aastas;
- külastajate rahulolu on kõigis filiaalides 10-palli skaalal vähemalt 8 (baastase 2024: 8);
- muuseumis on igal aastal käsil vähemalt 1 uurimisprojekt;

FINANTSID:

- majandustegevusest laekuva tulu osakaal kogutulust (v.a investeeringutoetused) ei lange alla 30% (baastase 2024: 31%);
- lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja (käibevarade suhe lühiajalistesse kohustustesse) vahemikus 1,5-2,0 (baastase 2024: 1,28);

ORGANISATSIOON:

- töötajate rahulolu – ei lange alla 80% (baastase 2025: 87%);
- aastaks 2030 on kõigil filiaalidel „Rohelise muuseumi“ või „Rohelise võtme“ märgis (baastase 2025: 0).

Vt lisa 2 - prioriteetsed investeeringud ja muud arendusprojektid

SA Hiiumaa Muuseumid

Vabrikuväljak 8, 92411 Kärkla, Hiiu maakond

Reg nr 90012892

Telefon +372 463 2091 e-mail: info@hiiumaamuuseum.ee <https://hiiumaamuuseum.ee>